

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarum reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Cap. I. De Generalibus Præceptis in Disputatione, vel Conferentia cum
Hæreticis observandis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

que reformatione indigent, & ipsum corpus in antiquum
 statum reducendum est. Patet ergo, neminem Hæretico-
 rum habere sufficientes causas, ob quas Religionem Catho-
 licam non amplectatur, atque adeo fateri debere cum Re-
 gis Psal. 50. *Tibi soli peccavi, & malum coram te feci,*
iniquificavi in sermonibus tuis, & vincas, cum iudicaris.

P A R S III.

DE THEOLOGIA DE-
FENSIVA.

Primo hoc loco potissimum erit de privata disputatione
 vel conferentia, in qua quandoque Theologus Polemi-
 cus contra unius aut plurium impugnationem defendere
 debet; nam publicas & solemnes disputationes cum Hæreti-
 cis instituere rarò expedit, cum plurima illi habeant effu-
 siva sineque garruli, clamosi, & jactabundi; unde imperitus
 Auditor & Judex facilè illis palmam adscribit, non sine Re-
 gionis nostræ aliqua infamia. Quòd si tamen aliquando
 cum illa ob graves causas suscipienda videretur, ea ipsa
 præcepta, quæ in hac parte pro privatis disputationibus aut
 Conferentiis ritè instituendis suggerentur, ad publicas quo-
 que disputationes facilè transferri poterunt.

C A P U T I.

DE GENERALIBVS PRÆCEPTIS IN DI-
SPVTATIONE VEL CONFERENTIA
CVM HÆRETICIS OB-
SERVANDIS.

Multa quidem præcepta à variis Authoribus præscri-
 buntur ad privatas ejusmodi disputationes vel con-
 ferentias fructuosè instituendas, sed ea ferè omnia ad se-
 ptuaginta septem revocari possunt.

I. Primum itaque præceptum est, ut status quæstio-
 nis accuratè semper præ oculis habeatur, & retineatur; hunc
 quippe Hæretici non rarò malitiosè pervertunt, ut à scopo
 abducant disputantem, & habeant, quod oppugnent. Hinc
 quando

quando v. g. disputant, de communione sub utraque specie, proponunt hanc quæstionem, an Christus dederit Lutheranis potestatem sub utraque specie communicandi? cùm tamen non hoc quæratur, sed an Christus præceperit communionem sub utraque specie.

III. Secundum præceptum est, ut forma Dialecticæ rigidè observetur, ideòque, si ipsi Hæretici sua argumenta in forma non proponant, ea à Theologo Polemico in formam redigantur; quia multa verborum fuce ornata, & desitis S. Scripturæ sententiis stipata nescio quam argumenti speciem præferunt: quæ tamen ad libellam formæ Dialecticæ examinata pondus legitimum non habere deprehenduntur.

IV. Tertium præceptum est, ut omnis responsio brevis sit; quia longis verborum ambagibus obscuratur solutio argumenti; poterunt tamen, quæ ab initio dicta sunt, postea pluribus explicari, si opus videatur.

V. Quartum præceptum est, ut ante alias quæstiones si fieri commodè potest, mox eligatur primaria & fundamentalis quæstio de Jure controversiarum; si enim legitime probetur, Ecclesiam nostram esse veram Ecclesiam, & Judicem controversiarum, hoc ipso victoria jam obtinetur, est in aliis controversiis, utpote quæ omnes ab ipsa Ecclesia sunt definitæ.

VI. Quintum præceptum est, ut intra disputationem non moveantur controversiæ de rebus non necessariis, ne ad propositam quæstionem aut scopum non pertinentibus alioqui enim status quæstionis facile deseritur, & inurbane contentiones exoriuntur, id quod vel maximè intendunt Hæretici.

VII. Sextum præceptum est, ut ab omnibus verborum asperorum, aut convitiarum aculeis, aut concitatiõni, odiique indiciis sedulo absteineatur; multò minus vero Adversariis quasi jam convictis insultetur, & triumphante victoriam canatur. Quòd si verò ipsi perturbatos se ostendant, variâque convitia & aculeata dictoria profertur, ea prudenti potius dissimulatione, aut modestâ refutatione quam mutua concitatione, asperis que verbis & inconditis clamoribus repellantur.

VIII. Septimum præceptum est, ut, cum multò difficilius sit probare, quam respondere, non statim suscipiatur onus probationis, sed ab Adversariis postuletur, ut contrarium nostris articulis probent; cum enim nos utpote antiquiores fidei possessores præscriptionis jure gaudeamus, ut videtur Tertullianus l. i. de præscript. contra Hæret. merito ab his potius exigitur probatio, quam à nobis. Neque illicite possunt, quòd juxta receptum axioma affirmanti incumbat probatio, nam hoc tantum intelligendum est, quando unus tantum affirmat, quod negat alter; non autem, quando uterque aliquid affirmat, quod alter negat, uti in præsentis casu contingit, in quo affirmant Hæretici, Solam Scripturam esse verbum divinum, suam Ecclesiam esse reliquas præferendam &c. in tali enim casu illi incumbit probatio, qui non est in possessione.

CAPUT II.

DE SPECIALIBVS PRÆCEPTIS IN DISPUTATIONE VEL CONFERENCE OBSERVANDIS.

Præcepta in priori capite allata in genere duntaxat ostendunt, quâ ratione Theologus Polemicus cum Hæreticis disputare possit. Nunc quoniam illi Specialia præcepta argumenta tum ex S. Scriptura, tum ex SS. Patribus (quantum illis hi favent) tum ex frivolis quibusdam rationibus petita afferre solent, merito etiam specialia præcepta quædam, quæ circa hæc argumenta observare convenit, Theologo Polemico sunt offerenda.

I. Primum itaque præceptum ad argumentorum ex Scriptura petitorum solutionem pertinens in eo consistit, ut in primis diligenter attendatur, an textus, qui ab Adversariis citatur, in vulgata Bibliorum versione, quæ semper pro authentica ante Hæreses exortas est habita, integrè repetatur; si enim constet corruptum esse, aut, sicut frequenter facere solent Hæretici, non integrè ac fideliter citatus sit, non repellendus ejusmodi textus, aut integrè eisdem obtrudendus erit. Deinde ut, si sensum aliquem vel interpretationem alicujus textus S. Scripturæ à Catholica interpretatione

R

tione